

Cévennes 2008

Joost Bouwmeester

We lieten ons, Ineke en Piet van Dijk plus ondergetekende, door het afblazen van een voorgenomen clubreisje naar de Camarque niet ontmoedigen. Als voorafje hadden we toen al besloten eerst de hoogvlakten (Causse) in de Cévennes te bezoeken. Verhalen van clubgenoten over gieren, die de pet van je hoofd vliegen en orchissen per vierkante meter, laten je geen keus.

Na een autorit van 13 uur stapten we 10 mei lekker fit de camping van Le Rozier op. Ineke had de gehele route gereden en Piet en ik bij toerbeurt.....geslapen. We hebben de tent voor onze chauffeuse opgezet. Dat dan weer wel. Jelle zag tijdens een bezoek aan camping Le Rozier alle roofvogels boven deze camping. De tent stond nog niet, of het gierenest op de tegenoverliggende rots werd al geturfd. Er zouden er die week nog veel meer gevonden worden. Tweehonderd paar Vale Gieren, zeventien paar Monniksgieren en twee paartjes Aasgieren stonden op het menu.

Behalve het scoren van nieuwe soorten, ontdekten we tijdens de trip ook een zeldzaam goed samengaan van twee totaal verschillende natuurbelevingen.

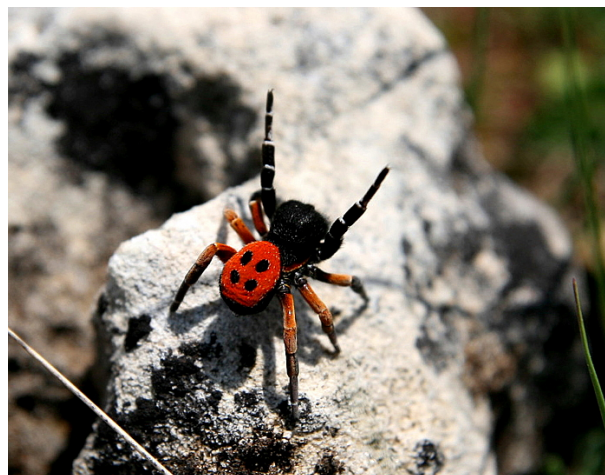
Waar de Van Dijkies een stijve nek kregen van het omhoog turen naar roofvogels e.a., kreeg ik het in m'n rug door het zoeken en bukken naar de plantjes.

Voorjaarsadonis op de Causse Mejean

Meestal ben je als plantenfotograaf het anker van de groep die immers snel verder wil, op zoek naar meer. Nu werd het voordeel van het anker ontdekt. Terwijl er door de fotograaf eindeloos gewacht werd op een moment van windstilte, putten de Van Dijkies uit een schijnbaar onuitputtelijke voorraad geduld en zochten de struiken af en scoorden naar eigen zeggen beter dan ooit. Weer wat geleerd en

afgeleerd, vonden wij. De rust en de tijd om een lastig in de kijker te krijgen soort als de Bergfluiters te spotten, was er gewoon.

Spinnetje op de Causse

Hoofdzakelijk werden de hoogvlakten Causse Mejean en Causse Noir bezocht. Vanuit de camping een half uurtje. Beide hoogvlakten worden van elkaar gescheiden door de Gorges de la Jonte. Zeer spectaculaire roodzwarte, loodrechte kalksteen rotsen. Halverwege de gorge bevindt zich het gierenbezoekerscentrum. Behalve een bezoek binnen ook zeker het bezoeken waard van het parkeerterrein cq terras. In je luxe tuinstoel met een bakkie koffie zie je overal Vale Gieren, Alpengierzwaluwen en Alpenkraaien.

Recht tegenover ons zelfs een boomnest van de Monniksgier, die alleen in boomnesten broeden. Monniksgieren waren eigenlijk bij ieder bezoek aan deze plek te zien. De twee paartjes Aasgieren zijn meer een gelukstreffer en dus voor geluksvogels en dusvoor ons.

Weer werd de symbiose tussen plantenfotograaf en vogelkijker bewezen. Voor de derde keer werd op dezelfde locatie geprobeerd een plant te fotograferen, toen Piet al struinend door de verspreid staande bomen, op het kadaver van een schaap in een akkertje stuitte.

De Vale Gieren inclusief een Monniksgier en twee Aasgieren vlogen hem om de oren. Hij was toch wel een beetje geschrokken van 2.70 meter spanwijdte met een voorkeur voor vlees, die op ooghoogte op hem af kwam vliegen. En, zoals in elke stripaflevering van Lucky Luke, lieten de Gieren een veer achter die nu de muur van Huize van Dijk siert.

Vale Gier

Floristisch gezien, baarde de Gorge opzien door de massale bloei van de Witte Affodil (*Asphodulus albus*) en halfwilde Baardirissen. Over de gehele route hangen aan de rotsen grote fel roze plakaten Muur- of Rotszeepkruid (*Saponaria ocymoides*) met een geel bremsoortje??? en op de open, grazige stukjes bos vind je Soldaatjes en Aapjesorchis.

Daar hoef je bij wijze van spreken niet voor uit de auto.

Gorges de la Jonte

Gorges de la Jonte

Op de bergwegen die vanuit de gorge naar de Causses slingeren, waren Cirlgors, Bergfluiters, Steenarend, Slangenarend, Dwergarend, Sperwer, Buizerd en natuurlijk Vale gieren te zien. Daar begon ook het orchideeënfeest.

Behalve al genoemde soorten nu ook veel Mannetjesorchis, Gevlekte orchis (nog in knop), Harlekijn, Aangebrande orchis, Bruine orchis en Wit bosvogeltje.

Maar wat is een feest zonder de endemische Vliegenorchis (*Ophrys aymoninii*). Slechts te vinden op de Causses van Zuid-Frankrijk en al de eerste dag vonden we een flink aantal exemplaren.

Ophrys aymoninii op de Causse Mejean.

Causse Mejean

Typisch een terrein voor iemand die graag een golfballetje slaat. Gras, gras en nog eens gras. Zover het oog reikt. Jammer voor de golfspeler, maar het ligt bezaaid met stenen en de afslag met gesloten ogen is al direct een "hole in one". De grasmat is namelijk niet aanéengesloten. Genoeg kansen voor speciale plantjes om zich in de niches te vestigen, constateert de optimistische plantenfreak. De doorgewinterde pessimist zal echter ongetwijfeld mopperen dat er niet eens een fatsoenlijke boom staat om je aan op te hangen. Verder is het er erg leeg, heel erg leeg zelfs.

Daarom des te interessanter voor de natuurliefhebber. Want natuur is er in een enorme variëteit en rijkdom. De kalkstenen bodem, geologisch interessant, verraadt een verleden onder de zeespiegel, maar een heden met interessante kalkflora, dus goed voor de orchissen. Grote schaapskudden houden de bodem arm en de gieren vet. De wetgevers hebben bepaald dat de dode schapen op de Causses mogen blijven liggen om de gieren te voeden.

Minuscuul zijn de plantjes, maar groots in hun kleurenrijkdom. Daar gaat de botanist diep voor door de knieën. De landschapsfotograaf, hopeloos verliefd op het licht en de compositie, zoekt koortsachtig naar een plekje voor z'n statief.

Causse Mejean

Dat ene beeld, dat alles vertelt over het landschap en de emoties die het losmaakt bij de dolende wandelaar. De mystieke uitstraling van de kale grasvlaktes, waar die mystieke Griel met z'n reptielenogen heimelijk zijn territorium heeft. Een beeld moet alles gaan vertellen. Een zoektocht naar een eigenlijk niet te verwezenlijken wens. De emotie overbrengen van een landschap, monotoon van kleur, maar met verborgen schoonheden als de kleurige Ophrys, de vele Orchissen, de Rode Patrijs, de Rode Rotslijster en de Ortolaan. Wie heeft dat verzonnen; zulke kleurrijke vogeltjes in een dergelijk grijs, desolaat landschap. De kleuren spetteren er van af. Nooit vertrek je uit dit gebied voldaan, want iedere dag tovert het licht nieuwe beelden in het landschap. Achter iedere heuvel kan een nieuwe compositie een nog mooiere kans creëren.

De ligging op 700-1200 meter, in combinatie met de kalkbodem, zorgt voor deze speciale natuur. Op de Causses heerst een mini-landklimaat met hete zomers en gure, koude winters.

Door de schaars begroeide, stenige bodem is het overdag heet en 's nachts daalt de temperatuur weer diep.

Door de nabijheid van de Middellandse Zee vinden we er mediterrane planten en vogels naast

alpinesoorten. De bloei start pas in april. Eind mei zijn de hellingen en weiden een zee van bloemen, zoals we dat van alpenweiden gewend zijn. Het gebied telt in totaal 40 orchideeënsoorten waarvan er zeker 30 kansrijk te vinden zijn. Vermeldenswaard is de aanwezigheid van de endemische Vliegenorchis (*Ophrys aymoninii*), die daar vol in de wind mooi staat te wezen. Des te kaler de vegetatie, des te meer kans op een Ophrys. Overal schieten hagedissen tussen de verspreid liggende steenhopen dus de Slangenarend kan elk ogenblik boven je hoofd hangen.

Aangeplante dennenbossen geven aan, dat hier ook tijden zijn geweest, waarin de mensheid het natuurlijke spoor volledig bijster was. Een gezond denkend mens doet dat zo'n mooi landschap niet aan. Buxus en lage coniferen zijn karakteristiek voor het landschap. De elementen snoeien ze dag en dagelijks kort.

Eén avondexcursie, met uitgelezen mooi strijklicht langs de D63 die dwars over de hoogvlakte loopt, leverde al prachtige waarnemingen van een paartje Grielen, een paartje Rode Patrijzen op één van de vele steenhoopjes, een Steenuiltje op een muurtje bij de kleine natuurstenen nederzetting en Ortolanen, mooi dichtbij op de aangrenzende akkertjes. Voor de ratel van de Nachtzwaluwen was het misschien te vroeg, maar de roepende Grielen in de schemering laten absoluut een onvergetelijke herinnering achter van een historische avond op de Causse Mejean. Overdag waren ondermeer Duinpieper, Grauwe Kiekendief, Grauwe Klauwier, Orpheusgrasmus, Tapuit en Paapje te zien. In de enkele bomen bij de nederzettinkjes, waar verrassend genoeg nog niemand aan een touw bungelde, riepen wel de Draaihals, de Groene specht en de Wielewaal.

Bergweide Causse Noir

Causse Noir

Dan was er ook nog de overkant, ten zuiden van de Gorges de la Jonte. Vanuit de camping in Le Rozier, direct via de steile bergweg D29, is de Causse Noir bereikbaar. Noir vanwege de

naaldbossen met zeer veel orchideeën, die zomaar overal langs de weg te vinden zijn. Iedere meter wegberm lijkt het waard te stoppen en dat doen we dan ook zeer vaak. Weer alle soorten met bovendien Poppenorchis, Grote muggenorchis in knop en Wespenorchissen in aantocht.

De hoogvlakte die daarna bereikt wordt, is veel minder dramatisch van karakter dan de Causse Mejean. Verspreid staande naaldbomen en iets meer bewoning maken het echter niet minder interessant. Rond de akkers Hop, Grauwe Gors en Geelgors. In iedere pijnboom lijkt een Bergfluiters of een Cirlgors te zitten en bij een nederzetting zien we een paartje Roodpootvalken prachtig in de zon op een elektriciteitsdraad zitten. Ook hier zijn ze lekker mak en laten zich goed bekijken. Op de boomloze vlakte horen we de Griel en stuiten we op een groeiplaats met honderden Spinnenorchissen (*Ophrys sphegodes*). Behalve Bruine orchissen van het formaat Hyacint, ook weer die mooie endemische Vliegenorchis.

Bruine orchis

Zeer bezienswaardig is de Chaos de Montpelier-le-Vieux aan de zuidzijde van de Causse Noir. De kalkrotsen zijn hier dramatisch vervormd door erosie. Als de ribben van de radiator van de centrale verwarming, staan de rotsen naast elkaar opgesteld, wat hoge temperaturen in de zomer oplevert.

Een padenstelsel maakt het mogelijk alle uitersten te zien. Voor ons was dat een uurtje kijken naar twee rivaliserende Blauwe Rotslijsters op de rotsen onder ons. Kobaltblauwe vogels tegen het lichte grijs van de rotsen. Een tip voor de mode ontwerpers. Langs de paden o.a. Vogelnestorchis, Gevlekte orchis en Bergnachtorchis.

Chaos de Montpelier-le-Vieux

Mont Lozère.

Wie nog tijd over heeft, gaat ook nog pieken op Mont Lozère. De hoogste berg van de Cévennes. Vanuit Le Rozier een lange rit, maar zeker de moeite waard.

Wel is het dan aan te raden de fotograaf geboeid, geblinddoekt en gekatheteriseerd in de kofferbak te dumpen, want er is te veel wat onderweg op zou kunnen houden. Wat ons dan ook gebeurde.

Het bergdorp Le Pont de Montvert ligt in een brem-vergaten landschap, dus geler kon het niet. Fotografisch een zeer verantwoorde plek om tijd te verliezen. De tocht richting Col de Finiels werd dan ook te laat gestart en bovendien in regen en later dikke mist. Het zicht werd slecht op de berg. Geen vogel of plant te zien,...maar ook geen tegenliggers. Onze chauffeur, Ineke laat zich niet afschrikken door natte glibberige bergwegen geflankeerd door diepe afgronden. De top; we gaan d'r voor. Ze ontpopt zich als een heuse Zweedse rallyrijdster zonder het blonde haar. Bij iedere haarspeldbocht glijd ik op de achterbank naar een ander raam. Jammer van het slechte zicht anders had ik twee keer zoveel kunnen zien.

Tijdens een pitstop veel orchissen en Brem in het decor van Lord of the Rings. En dan is daar dat ene beeld waar je naar zoekt. Deze scène zat al tussen m'n oren, nu alleen nog de compositie vinden. Snel een foto, ondanks de slechte omstandigheden. Wordt het een beeld of blijft het verbeelding?

Brem op Mont Lozère

Bij thuiskomst besef je dat je terug moet. Dat ene beeld zit er niet tussen. t'Is niet voldoende. Er was meer, wat nu nog niet op het beeld staat. Nog een keer dan maar. Dat kan geen straf zijn. Wij waren nog lang niet klaar of in de buurt van het punt van verzadiging.

Ien? Wil jij je Gier medium of rare? Of als voorafje de restjes van dat schaap wat ze in het gras achter lieten. Op een bedje van orchissen. Helaas, het is een lowbudget reis. Maar, als toetje, een berg ijs met naar keuze Rode- of Blauwe Rotslijstersap, kan er nog vanaf.

Gewoon met je pocket digi op het oculair van de telescoop. Paar keer afdrukken en de mooiste opnamen flink photoshopen en het toetje is klaar.

Rode Rotslijster

Blauwe Rotslijster

